

Kramfors kommun

Rektorn vid Gudmundråskolan

Beslut för grundskola

efter bastillsyn i Gudmundråskolan
Kramfors kommun

Tillsyn i Gudmundråskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kramfors kommun under våren 2013.

Gudmundråskolan besöktes av Skolinspektionen den 27 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Gudmundråskolan ligger i centrala Kramfors. Utbildningen omfattar årskurserna 7–9 i grundskolan. I verksamheten bedrivs även utbildning för nyanlända elever till Sverige. Vid inspektionstillfället finns totalt 280 elever vid skolan.

Eleverna är organiserade i årskursvisa klasser med tre till fyra parallellklasser i respektive årskurs. Lärarna är organiserade i tre vertikala arbetslag som omfattar årskurserna 7–9 och de har mötestid en gång per vecka. Under denna mötestid träffas också ämneslag. Verksamheten leds av en nytilträdd rektor.

Eleverna har tillgång till specialpedagog, kurator och skolsköterska. Vid behov anlitas skolpsykolog och skolläkare.

Utbildningen bedrivs i en skolbyggnad som inrymmer ett skolbibliotek och i en närliggande byggnad finns tillgång till idrottshall.

Till Gudmundråskolan kommer elever i årskurs 7 från Kramforsskolan och Grämeaskolan.

Kunskapsresultat.

Enligt Skolverkets officiella statistik avseende läsåret 2012/13 framgår att 69,6 procent av eleverna i årskurs 9 nådde målen i alla ämnen jämfört med 77,0 procent i riket. Andelen elever som nått målen i alla ämnen har varierat under åren 2009–2013 och låg lägre år 2013 än de två föregående åren. Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 har varierat under åren 2009–2013 från 179,1 till 201,4. År 2013 hade meritvärdet minskat till 190,6 och i riket var motsvarande värde 213,1. Lägst andel elever som nådde målen vid skolan år 2013 var i ämnet idrott och hälsa (81,3 procent). Högst andel elever nådde målen i ämnet svenska (97,6 procent).

Skillnaderna i genomsnittligt meritvärde mellan flickor och pojkar har varierat de senaste fem åren. År 2011 var skillnaden mellan flickor och pojkar 3 procentenheter vid skolan men skillnaden har ökat år 2013. Flickor nådde år 2013 ett genomsnittligt värde på 204,7 och pojkar 180,0. Motsvarande värden i riket var för flickor 224,3 och för pojkar i riket 202,4. Den högsta betygspoängen år 2013 nåddes i ämnet slöjd där flickor nådde högre än pojkar (15,0 respektive 13,8).

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kramfors kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 september 2014 redovisas för Skolinspektionen till adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Kramfors kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att säkerställa arbetsgången med särskilt stöd så att:
 - a) Rektorn ser till att utredning om elevens behov av särskilt stöd görs, varvid elevens skolsituation kartläggs med hänsyn till omständigheter på individ-, grupp- och skolnivå.
 - b) Åtgärdsprogram utarbetas för elever som ska ges särskilt stöd och att särskilda beslut om anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp fattas i förekommande fall.
 - c) Alla åtgärdsprogram följs upp och utvärderas.
- Se till att det särskilda stödet i första hand ges inom den elevgrupp som eleven tillhör och att beslut om särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång inte omfattar fler ämnen eller längre tidsperiod än nödvändigt.

Motivering

Enligt skollagen ska lärare anmäla till rektor om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektor,

och om utredningen av elevens behov visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Rektorn kan överlåta sin beslutanderätt till någon annan, förutom i fall då beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en särskild undervisningsgrupp eller i form av anpassad studiegång. Det särskilda stödet ska i första hand ske inom den elevgrupp som eleven tillhör.

Rektorn menar att i de fall där elever inte når målen i ett ämne utreds inte alltid elevens behov tillräckligt. När elever befaras att inte nå målen i ett ämne anmäler undervisande lärare till elevens mentor som i sin tur lämnar anmälan till rektorn. Undervisande lärare ansvarar för att utarbeta åtgärdsprogram efter rektors beslut om detta. Vid svårigheter av mer komplex art ges signal till elevhälsan och kartläggning av elevens skolsituation genomförs av specialpedagogen. Därefter sker i dessa ärenden samråd med övriga i elevhälsan och beslut om att utarbeta åtgärdsprogram fattas av rektorn.

Sedan rektorn tillträdde hösten 2013 pågår ett arbete med att vända ett synsätt på skolan från exkludering till inkludering av elever i svårigheter, det vill säga att särskilt stöd ges inom det ordinarie klassrummet istället för utanför. Rektorn har bildat ett elevhälsoteam och anställt en specialpedagog med heltids-tjänstgöring på skolan. Specialpedagogen arbetar med stöd till personal och vårdnadshavare, direkt stöd till elever, ser till att tester och bedömningar genomförs och att elever får kompensatoriska hjälpmedel.

Skolan ger också särskilt stöd i så kallade resursgrupper. Dessa resursgrupper finns för varje årskurs och i ämnena svenska, matematik och engelska. All undervisningstid i respektive ämne ges till eleverna inom resursgrupperna. Rektorn ger exempel på att det finns elever som får all undervisningstid inom gruppen under sina år på högstadiet. Rektorn konstaterar att stödåtgärder inom resursgrupperna generellt innebär att läraren har mer tid till eleven i en liten grupp. Rektorn arbetar för att stödåtgärder i större omfattning ska ges inom klassens ram men ser i utvärdering av arbetet med särskilt stöd att "alla inom personalen inte vänt sitt synsätt".

Gudmundråskolan har flera olika grupper för elever i behov av särskilt stöd. I en av grupperna ges undervisning i ämnena svenska, matematik, engelska, samhällsorienterande ämnen samt språkvalet svenska eller engelska. För dessa elever har rektorn fattat beslut om åtgärdsprogram, placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång. Däremot vet rektor inte om alla insatser har följts upp och utvärderats, eftersom "Lilla gruppen skött sig själv". Rektorn har påbörjat ett arbete med detta. Skolan genomför exempelvis klasskonferenser en gång per termin där elevernas kunskapsutveckling numera dokumenteras.

Vid skolan finns också elever som är nyanlända till Sverige och som ges undervisning i skolans förberedelseklass. Eleverna får tillhörighet i en ordinarie klass när de kommer till skolan. Av samtal med rektorn framgår att skolan har svårigheter med att genomföra individuella utredningar och kartläggningar av elevernas erfarenheter och kunskaper. Inom förberedelseklassen ges undervisning i svenska som andraspråk och elever "slussas ut" till undervisning i praktiska och estetiska ämnen vilka ges inom klassens ram. Vidare framkommer att alla elever inom förberedelseklassen inte har åtgärdsprogram och beslut om placering av elever i särskild undervisningsgrupp. Beslut om anpassad studiegång har inte fattats av rektorn för de nyanlända eleverna. Det finns ett tjugotal elever som ges studiehandledning på modersmålet men varje elevs behov är inte utrett och dokumenterat i ett beslut.

Skolinspektionen konstaterar vidare att elever ges särskilt stöd, i exempelvis skolans resursgrupper, under lång tid utan att elever nått kunskapskraven, vilket kan indikera att de åtgärder som vidtagits inte motsvarar elevens behov av särskilt stöd. Enligt rektorn saknas i en del åtgärdsprogram konkreta mål som kan utvärderas. Ibland läggs ansvar på eleven, exempelvis att genomföra ett missat arbetsområde, istället för att ansvaret för att genomföra de särskilda stödåtgärderna ligger på skolan. Dokumentation av utvärdering av åtgärder till elever i "Lilla gruppen" finns, men inte alltid för kännedom till rektorn vilket har fått till följd att rektorn inte anser sig ha kontroll över om vidtagna åtgärder varit tillräckliga för att ge avsedd effekt. Rektorn uppger sig inte heller ha kontroll på alla åtgärdsprogram som utarbetats, eftersom en del åtgärdsprogram som avser ämnesspecifika åtgärder utarbetats, följts upp och utvärderats av mentorer och att skolan saknat rutiner för att samla alla åtgärdsprogram hos rektorn. Rektorn anser sig dock ha god kontroll på utredningar som genomförts via elevhälsoteamet sedan hösten 2013 samt uppföljning och utvärdering av desamma.

Skolinspektionen konstaterar vidare att förberedelseklassen vid Gudmundråskolan är att betrakta som en särskild undervisningsgrupp. De nyanlända eleverna läser inte heller alla ämnen vilket innebär att en anpassad studiegång genomförs. För att undervisningen för nyanlända elever ska kunna anpassas till elevernas tidigare kunskaper behöver skolan kartlägga varje elevs skolbakgrund och kunskaper i alla ämnen för att kunna göra en individuell planering för eleven (jfr Skolverkets allmänna råd, Utbildning av nyanlända elever, SKOLFS 2009:15). Om den individuella utredningen konstaterar ett behov av särskilt stöd behöver rektorn se till att åtgärdsprogram beslutas och utarbetas. Åtgärder i form särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång ska rektorn fatta särskilda beslut om och även dokumentera det i elevens åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens arbetsgång för arbetet med särskilt stöd inte säkerställer att elever får det särskilda stöd de har rätt till. Rektorn behöver efter anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd skyndsamt få till stånd en utredning av sådan omfattning som det enskilda fallet kräver. Den utredning som görs ska syfta till att ge skolan ett tillräckligt underlag för att förstå varför eleven har svårigheter i skolan och vilka elevens behov av stöd är. Utredningen av en elevs behov av särskilt stöd behöver omfatta en kartläggning av elevens skolsituation med hänsyn till omständigheter på individ-, grupp- och skolnivå. Vidare behöver rektorn ansvara för att skolan kontinuerligt följer upp och utvärderar om de särskilda stödåtgärderna utgör ett tillräckligt stöd för eleven eller om andra eller kompletterande åtgärder behöver vidtas. Det är viktigt att skolan hela tiden strävar efter att elever i särskilda undervisningsgrupper ska återgå till den ordinarie gruppen så snart det är möjligt.

Författning

3 kap. 7–12 §§ skollagen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Kramfors kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- a) Skapa struktur och rutiner för hur kvalitetsarbetet ska bedrivas på skolenheten.
- b) Genomför dokumenterade analyser på skolnivå av vad som påverkar och orsakar resultaten och måloppfyllelsen.
- c) Identifiera utifrån analysen utvecklingsområden och besluta om vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.

Motivering*Systematiskt kvalitetsarbete*

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i läroplan, skollag och andra föreskrifter uppfylls. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Dokumentationen bör innehålla information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder. Elever, föräldrar och allmänhet ska kunna få del av viktig information om verksamheten för att bli mer delaktiga och få ökade möjligheter att göra val och påverka verksamhetens utveckling. För huvudmannen utgör den samlade dokumentationen av kvalitetsarbetet ett underlag för bedömning av olika verksamheters skilda förutsättningar och resultat och kan därmed bilda underlag för prioriteringar och insatser för ökad måluppfyllelse (prop. 2009/10:165, s. 305).

Rektorn säkerställer arbetet med trygghet och studiero genom att följa upp hur de ordningsregler och schema för "rastvärdar" som utarbetats under hösten 2013, följs. Vidare använder skolan trivselenkäter som sammanställs och analyseras i elevhälsoteamet. Rektorn har regelbundna möten med skolans lika-behandlingsteam för att kontrollera det förebyggande arbetet och eventuella incidenter kring kränkande behandling.

Rektorn ges en bild av varje elevs kunskapsutveckling i varje ämne genom klasskonferenser som genomförs två gånger per läsår och genom uppföljning av elever på individnivå inom elevhälsans arbete. Rektorn och personalen har diskuterat orsaker till betygsresultaten för hösten 2013 i årkurs 9 men något strukturerat analysarbete av betygsresultaten har inte genomförts. Av samtal med rektorn framkommer att det saknas ett system och struktur för skolans uppföljning och utvärdering och att det inte heller är tydligt vilka resultat som nämnden efterfrågar. Skolan saknar även en utvärdering av sitt arbete med särskilt stöd. Det är viktigt att på skolenhetsnivå följa upp på vilket sätt särskilda stödresurser används och vilka effekter de får för att de på bästa sätt ska komma eleverna till godo. I detta arbete är det angeläget att följa upp varje steg i arbetsgången kring elever i behov av särskilt stöd.

För att rektor ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra verksamheten måste den samlade bedömningen av måluppfyllelsen och kunskapsresultaten ta sin utgångspunkt i de resultat som verksamheten uppnått. Analysen ska ge svar på vilka områden som är i behov av insatser för att öka måluppfyllelsen. Analysen på övergripande nivå är viktig för att se mönster och få underlag för att kunna prioritera insatserna såväl på skolnivå som huvudmannanivå. Då Gudmundråskolans genomsnittliga meritvärde ligger under värdet för riket är det av stor vikt att analysera de särskilda stödåtgärder som vidtagits i syfte att nå högre måluppfyllelse.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver tydliggöra strukturer och rutiner i arbetet med att följa upp och analysera skolans kunskapsresultat.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Linnéa Forsberg.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Solweig Bäckman
Solweig Bäckman
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.